

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Stålvallaskolan i Filipstads kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Stålvallaskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fem utvecklingsområden som angetts i beslut den 28 oktober 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Stålvallaskolan senast den 22 april 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Filipstad kommun har efter anstånd till den 6 maj 2026 inkommit med en sådan redovisning den 28 april 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Filipstads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Filipstads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Filipstads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Filipstads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Filipstads kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att det pågår ett utvecklingsarbete på skolan för att skapa en mer enhetlig och likvärdig undervisning genom systematisk användning av gemensamma läromedel. Samtal om läromedelsanvändning har redan stärkt samsynen i de lägre årskurserna, och motsvarande dialog ska genomföras för de äldre eleverna. Lärarna har gjort en översyn av de läromedel som används och målet är att ha gemensamma läromedel i de natur- och samhällsorienterande ämnena på låg- och mellanstadiet för att säkerställa en tydlig progression och en sammanhållen struktur. Av redovisningen framgår att detta minskar beroendet av egenproducerat material och stärker den röda tråden i undervisningen. På sikt förväntas detta bidra till högre måluppfyllelse även på högstadiet.

På längre sikt förväntar sig huvudmannen att detta leder till att likvärdigheten ökar genom att elever i olika klasser möter samma centrala innehåll, begrepp och undervisningsmodeller. Ett systematiskt begreppsarbete genomförs i alla klasser, vilket särskilt stödjer elever med språkliga svårigheter.

Därutöver planerar skolan att införa gemensamma årsplaneringar för samtliga stadier, med tydlig koppling till centralt innehåll och progression. Lågstadiet får en ny sammanhållen läromedelsserie i de natur- och samhällsorienterande ämnena och högstadiet kompletteras med fler klassuppsättningar. Alla lärare ska använda tillhörande lärarhandledningar för att säkerställa att materialet används enligt intentionerna.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har sett över möjligheten för elever att ha tillgång till och använda läroböcker även utanför undervisningstid. Det råder nu en samsyn kring arbetssättet och eleverna får ta med sig läroböcker hem. Skolan kommer att köpa in fler klassuppsättningar i de ämnen där det tidigare funnits för få exemplar. Genom att eleverna nu kan arbeta hemma har förutsättningarna för ökad måluppfyllelse förbättrats. Detta bedöms även bidra till ett större elevintresse och en ökad möjlighet för vårdnadshavare att ha insyn i elevens skolarbete. Skolan kommer dessutom att årligen följa upp tillgången till läromedel.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen tillsammans med skolchefen har sett över mötesstrukturerna och beslutat att från och med läsåret 2026/2027 planera in regelbundna möten där lärarna ges förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Två förstelärartjänster kommer att tillsättas och dessa ska, i nära samarbete med skolledningen, driva arbetet framåt. Arbetslagen kommer att ges tid för gemensam planering samt för att i slutet av läsåret utvärdera det arbete som hittills genomförts. Fokus för utvecklingsarbetet är val av läromedel och läromedelsanvändning i arbetslagen. Det påbörjade arbetet har ökat insikten om skolans utvecklingsområde. Detta har i sin tur lett till mer kvalitativa samtal mellan medarbetare.

Av redovisningen framgår att de planerade åtgärderna kring mötesorganisationen inför kommande läsår skapar bättre förutsättningar för ett mer systematiskt kvalitetsarbete, vilket förväntas bidra till ökad måluppfyllelse. Huvudmannen framhåller att det blir avgörande att hålla i det utvecklingsarbete som nu påbörjats och att eventuella ytterligare åtgärder grundas i de utvärderingar som planeras att genomföras.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete med att skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel. Arbetslaget för de yngre åldrarna (förskoleklass och årskurs 1–5) har under vårterminen etablerat fungerande samarbetsformer i utvecklingsarbetet kring läromedel. På högstadiet har motsvarande arbete, på grund av yttre omständigheter, inte kunnat genomföras i samma omfattning. Detta har lett till att arbetslagen befinner sig i olika faser av utvecklingsarbetet, vilket i sin tur har påverkat likvärdigheten inom skolenheten negativt. Den önskade kvalitetsutvecklingen har därför inte uppnåtts fullt ut. Förutsättningarna har nu förbättrats. Genom tillsättningen

av två förstelärare med särskilt fokus på skolutveckling, där läromedel och läromedelsanvändning ingår, skapas bättre möjligheter att öka måluppfyllelsen. Huvudmannen framhåller vikten av att hålla i och vidareutveckla det påbörjade arbetet samt att vid behov vidta ytterligare åtgärder utifrån kommande utvärderingar.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 5

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete för att kunna utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vid behov vidta åtgärder för att utveckla skolans arbete. Utifrån arbetslagens gemensamma bild kommer fler klassuppsättningar att köpas in där behoven är som störst på högstadiet. På låg- och mellanstadiet har ett arbete påbörjats för att uppdatera och samordna läromedelsserierna mellan årskurserna. Skolledning och arbetslag har ett tydligt fokus på utvecklingsarbetet, vilket nu leder till mer medvetna val av läromedel och en tydligare efterlevnad av inköpsrutinerna. Detta har redan resulterat i mer genomtänkta och behovsanpassade inköp inför det kommande läsåret.

De diskussioner som förs i arbetslagen förväntas också stärka samarbetet mellan dem. Från att tidigare ha präglats av mer individuella beställningar finns nu en tydlig ambition att arbeta mer kollegialt för att skapa en röd tråd mellan klasser och stadier. Eftersom skolenheten är relativt liten kommer skolledningen dessutom att undersöka möjligheterna för förstelärarna att samarbeta med andra skolenheter för att ytterligare stärka utvecklingsarbetet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Larsson

X Ewa Mölleryd

Föredragande
Signerat av: Ewa Mölleryd

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.